

Ecologische stedenbouw in 's-Hertogenbosch (een andere manier van stedelijk wonen), mogelijk in Boschveld

Leven is dynamiek

Deze gedachtengang m.b.t. het ontstaan, ontwikkelen en bestaan van een plek waar duurzaam geleefd, gewerkt en gewoond kan worden vraagt om een groeimodel waarin (specifiek gedefiniëerde) ruimtes gaanderweg als ware het een huid, gevormd door omstandigheden in de tijd, om de inhoud plooit. Ontwerp en planning worden niet te ver in de toekomst geprojecteerd omdat tijdgeesten in relatie tot technische ontwikkelingen en omringende omstandigheden snel moeten kunnen veranderen.

Samenwerking en -leving: het geheel is meer dan de som der delen

De essentie ligt in het **ont**-vouwen, communicatie is de weg, rationele- of mechanische tijdsplanningen ondergeschikt.

Terminologiën en begrippen taal als tool om vastgeraakte concepten los te weken:

Ruimte – is zowel de fysieke ruimte alsook ruimte in het ontstaan van nieuwe termen/begrippen en bewustzijn.

Netwerkend bouwen – gebruikmakend van hedendaagse verbanden en relaties, een 'tool' dat praktisch ingezet kan worden om de juiste mensen (lees: energiën) bij elkaar te brengen, te bundelen en effectief werkzaam te laten zijn.

Transformatie – van oude niet meer werkende processen, bv. regels zijn er om te stimuleren en te stroomlijnen, niet om te beperken.

Flexibiliteit – creatief en inspeland vermogen dat gerelateerd is aan een tijd waarin veranderingen elkaar veel sneller opvolgen dan voorheen.

Dynamiek – alles is voortdurend in beweging, het begrip eindpunt bestaat in feite niet. In het uitrollen van langduriger processen kan er beter gesproken worden van fases; fases die elkaar opvolgen maar die zich ook tegelijkertijd af kunnen spelen.

Kennisdeling – deelnemers (medewerkers en gebruikers) in dit proces moeten niet beperkt worden in het leren: kennisdeling is relevant, wijzer worden een streven, toepassen is de wording in de praktijk.

WerkWoon ruimte in nauwe en zinvolle relatie tot de bestaande en nieuw te ontwikkelen omgeving

'WerkWoon' juist in deze volgorde, omdat het de relatie tussen de fenomenen 'werken' en 'wonen' het beste weergeeft. Het gaat hier om werkruimte waaromheen één of meerdere kleinere en grotere (enkele of meervoudige) woonfuncties geschaard worden.

'Wonen' heeft binnen onze beleving en dagelijkse invulling een zelfde activiteitswaarde gekregen als 'werken'; oorspronkelijk was wonen een passief vanzelfsprekend gebeuren (de schuilplaats, de wezenlijke bescherming tegen klimaats- en andere invloeden van buitenaf, een plek waar ik men zich terug kon/kan trekken om te rusten, bij te komen en uit te wisselen als het werk gedaan is). In het concept en beeldvorming van de heersende consumptiemaatschappij is het wonen een actieve bezigheid en statussymbool geworden, waar we heel hard voor zijn gaan werken, maar zonder dat er méér tijd vrijgekomen is om aan dat 'wonen' te (kunnen) besteden. Wonen en werken zijn zowel in de fysieke als in de abstracte betekenis uit elkaar gegroeid; in de fysieke ruimte draagt dit feitelijk bij aan enorm veel reisbewegingen naast weinig effectief gebruikte gebouwde en/of door de mens ingerichte ruimte.

Gebruikers

Voor diverse beroepsgroepen (bv. multimediadesigners, architecten, ... kleine ondernemers ...) gaan werken & wonen hand in hand; een zinvolle relatie tussen leven, werken en wonen zorgt voor diversiteit en leefbaarheid.

Draagvlak zorgt voor betrokkenheid: een kerngroep (behoud van snelle slagkracht) voedt in eerste instantie de aangroeiende groep geïnteresseerden met de nodige informatie en mogelijkheden; opsplitsing van taken vindt plaats om slagvaardigheid te vergroten en om specifieke taken uit te voeren kunnen functies wisselen. WerkWoonruimte geeft ook gelegenheid tot voortdurende presentatie/individuele coaching van anderen in de dagelijkse maatschappij (variërend van jonge scholieren tot volwassenen); door veranderingen in het educatieve veld (transformatie) wordt begrip voor de omgeving en gefundeerde beeldvorming v.d. realiteit bevorderd.

Betrokkenen zijn er van overtuigd dat een dergelijke beweging snel ingezet moet worden, hoe eerder 'deze vormen van duurzaamheid' toegepast kan worden des te beter, voor iedereen.

De psychologie van de leefomgeving

Mogelijkheden (of wensen) van ontwikkelings-, bouw- en gebruiksorganisatie om WerkWoonruimte te creëren: **zelf(ge)bouw(d), in opdracht gebouwd** (strobalebouw technieken ed., specialismen bij SVE/Viba Den Bosch en vele andere partijen in binnen- en buitenland) **zelfvoorzienend / energieneutraal / cradle2cradle** (zonne-, wind- en waterenergie + aardwarmte, hergebruik etc. Brabant-Water zit om de hoek), **gemeenschappelijk uitgevoerd/gebruikt** (teamwork tussen gebruikers en deskundigen).

Op bedoelde plek zijn koop-, huur, (tijdelijke) werk&woon-, werk-, woon-, en verblijfruimtes te vinden. Er is sprake van begeleide zelfbouw en/of bouw in opdracht in samenwerking met locale of interlocale woningbouwverenigingen; transformatie van reeds bestaande bouw behoort ook tot de mogelijkheden, [de energiebalans of ecologische footprint](#), gerelateerd aan het proces, is overwegend. Het groeimodel werkt als een olievlek; kracht (uitdijen) ligt in bewustzijn en massa.

Proeftuin en buurtconomie

Om de kwetsbaarheid en onbetrouwbaarheid van bestaande geldsystemen meer naar de achtergrond te schuiven en zo de negatieve invloeden hiervan zoveel mogelijk uit te sluiten wordt er ook gekeken naar mogelijkheden van alternatieve betalings- en/of vergoedingsystemen. Werkelijke kwaliteiten krijgen de voorkeur; deskundigheid en arbeid (=directe energie van de mens zelf!) wordt via een zo kort mogelijke lijn omgezet in kwalitatieve ruimte.

Ihkv. voedselvoorziening worden korte lijnen nagestreefd tussen productie en consumptie ([permacultuur](#)); direct in of bij de stad zijn veranderende mogelijkheden (hoe lang liggen sommige stukken grond braak wachtend op plannen als die ooit nog eens uitgerold gaan worden...).

Andere mogelijkheden in de stad: voedsel verbouwen op plekken i.p.v. het onderhouden van vandalismebestendig groen voorkomt geld- en energieverstopping en zetten een negatieve connotatie om in betrokkenheid en gevoel voor beheer. (zie voorbeelden in Den Haag, [www.gezondegronden.nl](#) en bv. volkstuintuin in Deuten, randen langs het spoor), e.e.a. heeft ook een informatieve en realistische waarde (speciaal ook voor jongeren).

Voorbeeldstelling & uitwisseling; beeld is communicatie

In de grotere samenhang m.b.t. duurzaamheid dient het verder te ontwikkelen plan als voorbeeld. De mentaliteit van de stad 's-Hertogenbosch is een statement op het gebied van cultuur (multifunctionaliteit en interculturaliteit) met een regionale, nationale en internationale uitstraling. Match en mogelijke samenwerking met soortgelijke initiatieven ([Transition Towns](#), partijen die natuurlijk bouwen etc., zowel lokaal, regionaal, nationaal en globaal) zijn van wezenlijk belang. Het gaat hier om de ontwikkeling van en bijdragen aan een duurzame hoofdstructuur; publicatie van intentie verklaringen omtrent deze ideeën; locale bijeenkomsten, info m.b.t. het verloop van processen via het web(blog), drukwerkjes, regionale tv dragen hieraan bij.

Leidi 09 09

www.leidahaaijer.nl/ruimte

www.sve.nl